

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היומי שע"י
מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

י"ח ע"א

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873908@gmail.com

1) השומר על מת, פטור מן המצוות.

א, נכון.

ב, לא נכון.

2) הפסוק 'לועג לרש חרף עושהו' מלמד:

א, כל הצוחק על אדם עני ורש, כאילו חירף את מי שעשאו עני.

ב, איסור קיום מצוות בתוך ד"א של מת או בית קברות.

ג, כל התשובות נכונות.

3) מת מרגיש כאב.

א, נכון.

ב, לא נכון.

חידודא

השאלות במסדר זה הינן רשות

לאיזה אמורא קראו בן של האוכל כספי יתומים ומדוע ?

למעשה

המאן רבי סרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון ה' ביב לתנובות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@GMAIL.COM

אונן פטור מכל המצוות

ומכל המצוות האמורות בתורה. ושיטת רש"י והרמב"ם (ע"י ב"י סי' ע"א) דאונן אינו צריך לקיים את המצוות אבל אם רוצה יכול לקיים, אבל הביאו התוס'

(ד"י"ח ע"ב ד"ה ואינו מברך) והרא"ש ורבינו יונה את דברי הירושלמי דאינו רשאי לקיים את המצוות, וכן נפסק בשו"ע יור"ד (סי' שמ"א ס"א) ובאו"ח (סי' ע"א ס"א), אך מ"מ מי שמחמיר על

עצמו לקיים המצוות אע"פ שאינו רשאי אין מוחין בידו ובתנאי שיש קרובים אחרים שמתעסקים עם המת (עי' שו"ע או"ח שם וד"ס פ"ה אות ס"ט).

אונן פטור מק"ש תפילה וברכות הנהנין

אונן פטור מק"ש ותפילה (שו"ע או"ח שם) ואם קרא ק"ש אינו יוצא וצריך לחזור ולקרוא אחר הקבורה (מ"ב שם סק"ג בשם רע"א), וכן אם קרא את המגילה ביום לא יצא ידי חובתו וצריך לחזור ולקרא בלא ברכה (מ"ב סי' תרצ"ו סקכ"ו ושעה"ץ סק"ל).

אונן פטור מכל הברכות אפילו ברכת הנהנין (מ"ב שם סק"ד) ואם בירך אסור לענות אחריו אמן משום שהיא ברכה לבטלה (שו"ת מנחת שלמה ח"א סי' צ"א אות כ"ה סק"ה), ואמנם **אונן שאכל פת וקברו את המת ועדיין לא עבר הזמן עיכול המזון** חייב בברכת המזון, וכן אם עשה צרכיו בעודו אונן חייב לברך אשר יצר אחר שנקבר המת אפילו כל היום (ביאוה"ל שם בשם הדרך החיים ורע"א על השו"ע סי' ס"י קפ"ו ס"ב) ואולם הביא רע"א שהחכמת אדם מסתפק בזה.

איזה דברים אסור לעשות

בפני המת משום לועג לרש

לועג לרש. אסור לומר דברי תורה בפני המת משום לועג לרש, כלומר שזלזול וביזוי יש לו בזה שאנו עוסקין בתורה והוא אינו יכול, אבל דבריו של מת מותר לומר אפילו תוך ד' אמות, אפילו דברי תורה, ומה הוא דבריו של מת כגון צרכי קבורתו והספד שמזכיר שבחו של מת וצידוק הדין (שו"ע שד"מ סט"ז). אבל קדיש כיון שהוא דבר שבקדושה ואינו מעניינו של מת צריך להרחיק ארבע אמות מן הקבר, וכן לענות אמן על קדיש או לומר ברכו צריך להרחיק ארבע אמות מן בקבר, ואמנם מנהג העולם לומר קדיש ולענות אמן בתוך ד' אמות של הקבר והמת (עי' ד"ס פ"י"ט אות י"ח).

האם מותר לומר תהילים בפני המת

מותר לומר תהילים או פסוקים בתוך ד' אמות של מת ובתוך ד' אמות של הקבר לכבוד המת וע"פ שידש שם עוד קברים כיון שעושים זאת לכבוד המת ניחא לכולם (יור"ד שד"מ סי"ז) ואולם החזו"א אסר לומר תהילים בתוך ד' אמות של הקבר וכן נהג הגראי"ל שטיינמן זצ"ל ויבלחט"א הגר"ח קנייבסקי.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

לעי"נ מרים ב"ר יעקב הלוי ע"ה

הלימוד היום

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

יהודים של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

י"ט א'

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7673908@gmail.com

1) למסקנה תלמיד חכם שעבר עבירה בגופו בלילה - אל תהרהר אחריו ביום, משום שעשה תשובה:

א, שמא.

ב, ודאי.

2) מיהו 'עכנאי' ?

א, גוי רשע.

ב, עבד כשר.

ג, נחש.

3) דבר שאינו מקבל טומאה, חוצץ בפני טומאת המת, אם יש ביניהם חלל טפח על טפח ברום טפח.

א, נכון.

ב, לא נכון.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

הוכח שהקב"ה תובע עלבון תלמיד חכם משום כבוד התורה.

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי' ביב לתגובות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@GMAIL.COM

מחילה מהת"ח ומכניע עצמו הרי זה מכפר גם על החלק הזה. ומטעם זה הלך רב (יומא פ"ז ע"א) להמציא עצמו לפני הטבח שחטא כנגדו כדי שיבקש ממנו מחילה ולא היה מספיק מה שימחל לו: דכיון שהקב"ה תובע כבוד ת"ח צריך

הקב"ה תובע בזיונו של ת"ח

שאני צורבא מדרבנן. ומבואר דאע"פ שהת"ח המת לא מרגיש או לא איכפת לו מ"מ הקב"ה תובע על בזיונו, ולפי"ז המדבר לשון הרע על ת"ח אפי"א אם ימחל לו ויתכפר הלשון הרע מ"מ הקב"ה תובע את עלבונו, ואפשר כשבא לבקש

שיכניע עצמו לפניו כדי שימחק גם חלק זה (אילת השחר עה"ת בהעלותך י"ב ג').

לא להרהר אחר ת"ח

אם ראית תלמיד חכם. כתב רבינו יונה

בשערי תשובה (שער שלישי אות רי"ח) **אם תראה אדם אשר ידבר או**

שלא תהיה מצוה אחת מוטלת בבזיון

יעשה מעשה ויש לשפוט דברו ומעשהו לצד טובה ולצד זכות, אם האיש ההוא ירא אלוקים נתחייבת לדון אותו לכף זכות על דרך אמת גם כי יהיה הדבר קרוב ונוטה יותר אצל הדעת לכף חובה, ומקורו מהגמ' אם ראית ת"ח שעבר עבירה, אלא ודאי עשה תשובה (חפץ חיים לשון הרע כלל ד במ"ח סק"י"ח).

אסור להוכיח ת"ח לאחר מעשה

ודע דכתב בספר יד הקטנה בפ"ט מהלכות דעות הלכה כ"ד **דאסור אפילו להוכיחו בינו לבין עצמו אפי' בדרך תוכחת מוסר וירא מפני שבודאי עשה תשובה, ואולם כל זה דוקא לאחר זמן צריך להחזיק בודאי שעשה תשובה וכדמשמע לישנא, אם ראית וכו' בלילה אל תהרהר אחריו ביום שבודאי עשה תשובה, אבל בעת מעשה גופא בודאי חייב להוכיחו (ח"ח שם).**

י"ט ב'

במקום חילול ה' אין חולקין כבוד לרב אין חולקין כבוד לרב. וכן נפסק ביו"ד (ש"ג א') דאפי' אם רואה את רבו שהוא לובש כלאים צריך לפשוט ממנו אפי' בשוק דבמקום שיש חילול ה' אין חולקין כבוד לרב, וכן שאר דבר איסור אם ראה לרבו שעובר אפי' על איסור דרבנן צריך למחות בידו כמבואר ביו"ד (רמ"ב סעיף כ"ב בהגה"ה), וא"כ כ"ש שאין צריך לשמוע לו לעשות איסור וכ"ש אם רבו

שמחל על כבודו אין כבודו מחול כדאמרינן קדושין לבי ב' וכתובות יז א', ואפי"ה אמרינן בסנהדרין מ"ט א' דאם המלך מצוהו לעבור על דת שלא ישמע לו ועל אחת כמה וכמה שאין לשמוע (חפץ חיים לשון הרע כלל ו' במ"ח סק"י"א. וחפץ חיים לה"ר כלל א סעי' ז ובמ"ח סק"י"א).

האם צריך לאטום אזניו אף שילגלו

גדול כבוד הבריות שדוחה. מסקינן בגמ' דבאיסור דרבנן כבוד הבריות דוחה אותו אפי' בקום ועשה, ואם ישב אדם בחבורת אנשים שנתקבצו לענין מה והתחילו לדבר דברים אסורים

והוא משער שדברי תוכחתו לא יועילו להם מאומה וא"א לו להשמט ממסיבתם ורוצה לצאת ידי שמים לכתחלה, **האם מחוייב להניח אצבעו באזניו אף שקשה לו מאד מפני שילגלו עליו? דלכאורה יש לפוטרו מטעם שבזמנינו בעוונותינו הרבים יחזיקו אותו לשוטה ופתי עבור זה ומסקינן דבאיסור דרבנן כבוד הבריות דוחה אותו אפי' בקום ועשה וה"נ איסור דרבנן הוא אם יתנהג בכה"ג שלא יאמין ולא יהיה ניחא ליה ולא יסייעם כלל, או דילמא אעפ"כ צריך להניח אצבעו באזניו מטעם שאמרו חז"ל עדיות פ"ה מ"ו מוטב שיעשה אדם עצמו שוטה כל ימיו ואל יהיה רשע שעה אחת לפני המקום, וכבר כתב הרמב"ן בספר שער הגמול ששעה אחת בגיהנום קשה יותר מיסורי איוב כל ימיו וידוע שהאדם מתרצה יותר להתבייש ולא לסבול יסורים קשים, **על כן העיצה היעוצה לצאת ידי כל הספיקות אם אינו יכול להוכיחם ישתדל בכל כוחותיו לצאת מזאת החבורה ויהיה טוב לו בזה ובבא** (שמירת הלשון שער התבונה פ"ג),**

אבל מטמא הוא למת מצוה. וניחזי אגן הלא מת מצוה הוא רק חומר בעלמא בלא נפש רוח נשמה ואעפ"כ מפני שהיה החומר הזה מקום משכן לנפש הישראלית הקפידה התורה כ"כ על בזיונו והתירה אפי' לכהן גדול ונזיר ותתבטל עי"ז שחיטת הפסח ומילת הבן להטמא לו ולעסוק בצרכיו, ק"ו בענין התורה הקדושה שיקרה היא מפנינים והיא שעשועיו של הקב"ה כמו

לשנות ית תשובות לעניות יתהרד וכן ויהיה יתחפז לרפ"י יהי יתל ש"ס בטל. חמור שלא ישמע לו, ועוד דבדאי כבוד המלך חמור מכבוד אביו ורבו דאפי' למ"ד בשלוחה חמור, חמור כבודו מחול מלך עלינו למעלה (שמירת הלשון חמור חסר הספר פרק ג).

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי
הדף היוזמי שע"י

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

ס' כונום
עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נחיה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873808@gmail.com

1) מה היתה מעלת הדורות הראשונים.

א, למדו יותר תורה.

ב, מסרו נפשם על קדושת השם.

ג, כל התשובות נכונות.

2) במי לא שולט עין הרע.

א, בזרעו של יוסף.

ב, בדבר הסמוי מן העין.

3) נשים חייבות בתפילה.

א, נכון.

ב, לא נכון.

חידודא

השאלות בכדור זה הינן רשות

ממתי מתחייב ס' ברכת המזון.

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכונת חי' ביב לתמוכות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

שכתבו 'הרואה כלאים של תורה על תבירו אפי' היה מהלך בשוק קופץ עליו וקורעו מעליו מידי' ובמהר"י קורקוס וברדב"ז ובבאר הגולה שם כתבו דמקור דברי הרמב"ם הם מהגמי בברכות הנ"ל שמוכח ממנה דמותר להזיק ממון תבירו כדי להפרישו מאיסור.
ולפי"ז תמוה אמאי פירשו האוה"ח והמשך חכמה שרחל אימנו נענשה על גזילת התרפים,

האם מותר להזיק ממון תבירו כדי להפרישו מאיסור

סבר דבת ישראל היא. ומבואר שרב אדא הוצרך לשלם על הבגד שקרע רק בגלל שהאשה התבררה כגויה, אך אם באמת היה מדובר באשה יהודיה היה מותר לרב אדא להזיק את ממונה כדי להפרישה מן האיסור. וכן מבואר ברמב"ם (פ"י מכלאים הכ"ט) ובשו"ע (יו"ד סי' ש"ג סי"א)

הלא מבואר להדיא בגמ' דמותר להזיק ממון חבירו להפרישו מאיסור.

ואמנם בשו"ת חת"ס (יור"ד י"ט ד"ה מעתה) וכן בפנים יפות (פר' קדשים) כתבו דהחיוב לאפרושי מאיסורא נובע מדין 'ערבות', ולפי"ז אין זה שייך רק ביהודי דכל ישראל ערבים זה לזה, אבל בגוי שאין עליו ערבות אין דין איפרושי מאיסורא, ולכן דעת האוה"ח והמשך חכמה דלרחל לא הותר גניבת התרפים דאין דין איפרושי מאיסורא בבן נח, אבל לפרש"י דרחל גנבה את התרפים לאיפרושי מאיסורא צ"ל שהחיוב איפרושי מאיסורא נובע מדין 'לפני עור', וכמבואר בב"ח (יור"ד סי' ש"ג), ולפני עור איכא ג"כ בגוי וכמבואר בגמ' דאסור לתת אבר מן החי לבן נח.

האם מ"מ צריך לשלם על מה שהזיק

ובפתחי חושן (פ"א מנזקי ממון) כתב לדון שאף שמותר לאדם להזיק ממון חבירו כדי להפרישו מאיסור מ"מ אינו נפטר מתשלומין כמו במציל עצמו בממון חבירו שצריך לשלם, אך מדברי הגמ' בברכות שם 'מתון מתון מאה זוזי שווי' משמע שרק בגלל שהתברר שהיא כותית היה צריך רב אדא לשלם, אבל אילו היתה ישראל לא היה צריך לשלם, וכן פסק מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל.

אם מותר לשרוף עיתונים של מינות וכפירה

בשו"ת שלמת חיים (סי' תקל"ח) נשאל הגר"ח זוננפלד ז"ל אם מותר לשרוף עיתונים המכשילים את הרבים בכפירה ומינות, והשיב שכיון שעיתונים אלו הם עון פלילי לכן אין למחות באותם השורפים עיתונים אלו, ופשוט שאף שיש בעיתונים אלו עוד דברים חוץ מדברי המינות כגון חדשות מהעולם וכדומ' נחשב הדבר לכל שימוש לאיסור כיון שכל מטרת העיתון היא בשביל דברי המינות ושאר הדברים הם אגב כדי שיהיה לדבר שם עיתון, וכבר הורה זקן מרן החזו"א דמותר לשרוף ספרי מינים ואין לחוש לגזל (עי' תשובות והנהגות ח"א שסח).

אין חיוב לחפש דברים אסורים כדי להזיקם

וכתב שם עוד בפתחי חושן 'שאף שמותר להזיק ממון חבירו להפרישו מאיסור מ"מ אינו חיוב בכך, וכ"ש שא"צ להכניס עצמו לסכנה, **ובודאי שאינו חיוב לילך לחפש דברים אסורים כדי להזיקם ורק אם נתקל בהם מותר.**

כ' ע"ב

כמה זמן לפני הבר מצוה מניח הקטן תפילין

וקטנים פטורים מן התפילין. קטן היודע לשמור תפילין אביו קונה לו תפילין כדי לחנכו (רמב"ם תפילין פ"ד ה"ג ושו"ע סי' ל"ז ס"ג) והרמ"א מביא את בעל העיטור דאין קטן חיוב בתפילין עד שיהא בן י"ג שנה, וקודם לכן אין להניח תפילין לקטן אף אם ירצה משום שאין יודע לשמור תפיליו (מ"ב שם סק"י) ומסיים ואין לשנות. ועכשו נהגו להניח שנים או שלושה חודשים קודם הזמן (מ"ב שם סק"ב) והיום נוהגים רוב העולם להניח לקטן תפילין חודש קודם (וערוך

חיוב נשים בתפילה

וחייבין בתפילה, והטעם שנשים חייבות בתפילה משום שיסוד התפילה היא בקשת רחמים מאת ה' וגם נשים צריכות לבקש רחמים, ולדעת הרמב"ם בהל' תפילה פ"א ה"ב נשים חייבות בתפילה מדאורייתא. ולשיטת הרמב"ם העלה המג"א שנשים חייבות רק במה שחייבים להתפלל מן התורה שהוא **שבח בקשה והודאה** כמבואר ברמב"ם ריש הל' תפילה ולא נתחייבו בנוסח התפילה שתקנו חכמים, ומטעם זה היו נשים בתקופות שונות שלא ידעו להתפלל וסמכו על שיטה זו והיו אומרות איזו בקשה עם שבח לפני ה' והודאה לאחריה, ואמנם הורה הגר"ש אלישיב זצ"ל שסמכו על המ"א בזה רק בימים שהנשים לא ידעו להתפלל אבל בימינו ניש עליהם להתפלל את התפילה כתקנת חז"ל (דורו יקרא עמי' ש"ג), ואמנם נשים שטרודות מאוד בטיפול ילדיהן מהקימה עד אחר זמן התפילה יש להקל כהמג"א. **התפילה** שאמרו חכמים שנשים חייבות בה היא תפילת שמונה עשרה, ומה ששיך לעיקר התפילה, ולכן יש להזהיר הנשים שיתפללו שמונה עשרה שחרית ומנחה ואולם תפילת ערבית שהיא רשות לא קבילו עליהם (מ"ב סי' ק"ו סק"ד).

סדר התפילה שחרית לנשים הוא: ברכת על נטילת ידים, ברכות התורה, וכל ברכות השחר, פסוקי דזמרה, פסוק שמע ישראל וברוך שם, ברכת אמת ויצבי, שמונה עשרה, עלינו לשבת.

יכולה האשה להתפלל שחרית ברבע שעה

ומנחה בחמשה רגעים

ובמכתבים ומאמרים (ח"ג עמ' ע"ד) להגרא"מ שד' זצ"ל השיב לשואל שאשתו לא מצליחה להתפלל טוב ואינה מרגישה עליה בתפילה, שתקצר ותאמר רק את הדברים שחייבת וזה תאמר בכוונה, וכתב שתאמר רק ברוך שאמר אשרי וישתבח, ולא את כל פסוקי דזמרה, ואח"כ תפילת שמונה עשרה עם הברכות ולזה אין צריך זמן רב רק **חמש עשרה רגעים** וזה אפשר לה אף שטרודה עם הילדים ובשעה שאתה נמצא בבית, **ומנחה** צריך רק **חמשה רגעים** של שמונה עשרה וזה אפשר בצהריים שהבעל נמצא בבית לארוחת בצהריים וכשתתרגל תראה שזה לא קשה למצוא את הזמן הזה, וע"י בקובץ תשובות להגר"ש אלישיב זצ"ל (ח"א סיק' י"ד) שמנה בין הדברים שאשה חייבת בפסוקי דזמרה רק ברוך שאמר אשרי וישתבח.

המסתפקים במועט הקב"ה נושא להם פנים

עד כזית ועד כביצה. מבואר בזה שכל המברך ברכת המזון על כזית פת זוכה למעלה עצומה ונפלאה שהקב"ה נושא לו פנים, ומדוע דוקא בחומרא זו זוכים לנשיאות פנים מה שלא מצינו אצל חומרות אחרות שנהגו בני ישראל? **אלא** שחז"ל מדברים על אותם אנשים שמסתפקים במועט ואינם מבקשים מה שאינו מזומן להם מהקב"ה אלא אדרבה מודים להקב"ה על כך, עליהם נאמר "וכי לא אשא פנים לישראל".

(חז"ס פר' נשא עמי' כ"ד).

לשמינת ימות תשפ"ט | **077-9710320** שלוחה חמוש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמוש, תשע, שתים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היומ יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי הדף היומי שע"י מצדיקי הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"א ע"א

סיכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873808@gmail.com

1) בתפילת לחש של שבת, מדוע אין שמונה עשרה ברכות.

א, המינים הוציאום מנוסח התפילה.

ב, חכמים לא רצו להטריח משום כבוד שבת.

2) המאחר לתפילת לחש, לא יתפלל אלא אם כן יספיק לסיים, קודם שיגיע שליח ציבור ל:

א, קדושה.

ב, ברכת מודים.

ג, מחלוקת אמוראים.

3) המלמד את בנו תורה, כאילו קיבלה מהר סיני.

א, נכון.

ב, לא נכון.

חידודא

השאלות במסדר זה הינן רשות

מה המקור בתורה, שחייבים לברך קודם לימוד תורה.

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי' כיב לתגובות ולהערות בכתובת טייל: 5740388@GMAIL.COM

אחת כדי ללמוד תורה, ושני הברכות הנוספות הם למצוה בעלמא, ושמעתי ממו"ר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל שפעמים רבות היה קם ללמוד באמצע הלילה ושוב חוזר אח"כ לישון, והיה מסתפק מה יעשה עם ברכות התורה? ואמר ששמע עצה לכך מהגר"ח גריינימן זצ"ל שכיון שמעיקר הדין מספיק לברך ברכה אחת מברכות התורה, לכן יברך בקימה הראשונה בלילה ברכה אחת, ואח"כ בקימה הנוספת

האם ברכת התורה מן התורה

מנין לברכת התורה לפני מן התורה. השאגת אריה (סי' כ"ד) מסיק שברכת התורה הוא מן התורה, ולכן אם נסתפק אם ברך ברכת התורה חוזר ומברך,

האם צריך לברך את כל ברכות התורה כדי שיוכל ללמוד תורה

כתב השאגת אריה שם דכשחוזר מספק לא יברך אלא ברכת אשר בחר בנו שהיא המעולה שבברכות, ומבואר בדבריו דמספיק ברכה

יברך את הברכה השניה, וקילס רבינו עצה ז.

אך אמר בחיוד שאין בעצה זו פתרון כשקם שלוש פעמים בלילה אחד, ולימים שמעתי מנכדי הגר"ח גריינימן זצ"ל ששמע עצה זו ממרן החזו"א זצ"ל, ואמרתי כן למו"ר זצ"ל והזכיר זאת בכמה הזדמנויות.

האם שנת יום מחייבת ברכת התורה

השו"ע (סי' מ"ז ס"א) הביא ב' דעות האם שינה ביום על מיטתו נחשבת להפסק לענין ברכות התורה או לאו, ומסיק שנהגו שלא היו הפסק ואין מברכים לאחר השינה. ובמ"ב שם הביא שהלחם חמודות והא"ר והפ"ח ועוד הרבה אחרונים נקטו שצריך לחזור ולברך, וכן נקט הגר"א והעתיקו החי אדם להלכה, ולכך מסיק המ"ב שנראה פשוט שהסומך על פוסקים אלו ומברך לא הפסיד, ובס"ק י"א אף הגדיל וכתב שרוב הפוסקים מחמירין בזה.

ובאמת שגדולים וצדיקים היו נוהרים בזה כל השנה, וכמו ששמעתי ממו"ר הגרא"ל שטיינמן זצ"ל שהגאון רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל אב"ד בריסק לא היה ישן ביום כלל, ולכך היה מקדים את שינתו כל לילה לשעה עשר, משום שחשש לשיטות אלו שהישן שינת קבע ביום הוא הפסק וצריך לחזור ולברך ברכות התורה, וכהכרעת הגר"א, וכן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל לא היה הולך לישון ביום מהאי טעמא.

איך לומדים בליל שבועות ללא ברכות התורה

יש לעורר דבערב שבועות כולם הולכים לישון כדי לצבור כוח ללימוד הלילה, ונמצא שעם ישראל לומדים בליל שבועות ומתקנים את התיקון הגדול ללא ברכות התורה, ודבר זה לא יתכן כפי שאמרו חז"ל על מה אבדה הארץ על שלא בירכו בתורה תחילה. ולכאוי יש כמה עצות בזה,

א. העצה הראשונה היא להגביל את ברכות התורה שמברכים בבוקר ערב שבועות עד שינת הצהרים, וכך לכו"ע חייב בברכה לאחר השינה שהרי הברכה לא חלה על זמן זה. ואת עצה זו כתב האדר"ת (הובא בלוח א"י) לענין ברכת התורה בבוקר חג השבועות, שלמרות שהיה ער כל הלילה יכול לברך בבוקר ברכות התורה אם יגביל את ברכת התורה של ערב שבועות עד למחרת בבוקר. ואולם כבר הורה הגרי"ש אלישיב זצ"ל (שבות יצחק ח"ח עמ' רסג) לענין ברכת

התורה לאחר ליל שבועות, שלא להשתמש בעצת האדר"ת להגביל את הברכה של ערב שבועות,

ב. ועצה נוספת בזה, לחלק את הברכות בערב שבועות, ולברך ברכה אחת בבוקר, וברכה אחת לאחר שינת הצהרים, וכך יש לו ברכת התורה בכל פעם,

ג. אך העצה הטובה ביותר היא לכוין לצאת יד"ח בברכת אהבה רבה של מעריב אלא שמיד לאחר מעריב יש ללמוד מעט כדי שיהא לברכה על מה לחול, כמבואר בשו"ע (מ"ז ס"ז) וז"ל "ברכת אהבת עולם (וכן אהבה רבה ע"י מ"ב שם) פוטרת ברכת התורה אם למד מיד בלי הפסק" שיש בה מעין ברכת התורה, וזוהי העצה הטובה והמעולה.

האם מברכין ברכות התורה על הרהור בדברי תורה?

כתב השו"ע (מ"ז ס"ד) המהרהר בדברי תורה אי"צ לברך, והגר"א (הובא בביאור"ל שם) חולק על השו"ע וס"ל דמברכים גם על הרהור בדברי תורה דמקיימין גם בהרהור מצות תלמוד תורה כדכתיב "והגית בו יומם ולילה", ומדוע שלא יברכו ע"ז כשאר דברי תורה?

והשו"ע ודאי סובר שמקיימין מצות תלמוד תורה גם בהרהור אלא שאין על זה ברכה וכמוש"כ בב"י (הלי' פסח תל"ב) שהטעם שאין מברכים על ביטול חמץ הוא משום שאין ברכה על דברים שבלב, ואף הרהור הוא דברים שבלב.

איך שייך ברכות התורה לאחריה

ברכת התורה לאחריה. הגרא"מ שך זצ"ל אמר לקבוצת תלמידים ממקורביו בישיבת פונביז' שיש קושיא של הפני"י בברכות שזו קושיא עצומה שרק להפני"י זה קשה אבל לכם זה לא קשה? ולאחר שהפצירו שיגיד להם את קושיית הפני"י אמר להם שהפני"י שואל מה שייך ברכת התורה לאחריה הלא אם יש לו עדיין זמן לברכות התורה חייב בזמן זה ללמוד תורה, ואיך משכחת לה ברכת התורה לאחריה. ואולם קושיא זו קושית פנ"י היא שלא מש רגע אחת מהתורה וא"כ קשה לו מתי מסיימים את הלימוד שיוכלו לברך ברכות התורה לאחריה, אבל אתם שלפני השינה מסיימין את לימוד התורה לא יהיה קשה לכם מתי יברכו ברכות התורה לאחריה.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

יהודי של ש"ס

דף העשרה לשיעורי הדף היומי שע"י מצדיקי הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"ב ע"א

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נחמן שלישיא, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7673908@gmail.com

1) צריך ללמוד תורה באימה יראה רתת וזיע, כמו במעמד הר סיני.

א, נכון.

ב, לא נכון.

2) בעל קרי הרוצה לזכות באריכות ימים, מה יעשה ?

א, יתענה שובבי"ם.

ב, לפני דברי תורה, יחמיר לטבול במקוה של מ' סאה.

ג, כל התשובות נכונות.

3) בקריאת שמע ובתפילה ירחיק מן הצואה ד' אמות.

א, נכון.

ב, לא נכון.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

באלו ג' דינים, העולם מקל על פי ג' זקנים ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שלישיא - רב שכון חי' ביב לתמוכות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@gmail.com

מעלת טבילת עזרא

ק"ש שבטלוהו לגמרי, תמהו עליו ראשי ישיבות בבל, והשיב להם שמימו לא ביטל אותה אפי' שעה אחת אלא שלא יכל לכתוב בחיבורו כ"א היוצא מן הדין ע"פ ההלכה, ובשו"ת מן השמים כתב שבגלל שאין טובלין טבילת עזרא אין התפילה מתקבלת

בטלוה לטבילותא. דעת הרבה קדמונים (רב האי גאון ור"ח ועוד מובא ברי"ף ורא"ש) שלא ביטלו טבילת עזרא רק לתורה אבל לתפילה אסור עד שיטבול, וגם הרמב"ם שפסק בסוף הלי

ודבר זה גורם את אורך הגלות והמגיד משרים להביי א"ל אל תבטל טבילת עזרא שאין אתה יודע מתן שכרן, והריז"ל כתב אין דבר יותר מוכרח וצריך אל האדם בענין ההשגה כמו הטבילה שצריך שיהי האדם טהור בכל עת, וראיתי בסי' אחד שכל החיבורים שנתקבלו בכלל ישראל הם אלו שהמחבר נזהר בטבילת עזרא (ארחות יושר טהרה).

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ה סי' ט"ו) שאף שמצד ההלכה שדברי תורה צריכים להיות באימה ויראה התבטלה תקנה זו אבל מצד הקדושה לא נתבטלה שטבילה זו טבילה קדושה היא, ובדוק ומנוסה כי הטבילה מחזקת הכישרון להוגים בתורה השם ותלמודו מתקיים בידו וסימנך יראת השם טהורה עומדת לעד, ובזמנינו שמצויים מקואות אין טעם להקל בזה, וכ"כ הגר"ח קנייבסקי שליט"א שם.

טבילת עזרא או תפילה בציבור

השו"ע או"ח (סי' פ"ח ס"א) פסק שחז"ל ביטלו את טבילת עזרא, וכתב

המ"ב שם סק"ב וז"ל ומכל מקום מי שירצה לנהג ולטבול תבא עליו הברכה, ודוקא אם ע"י זה לא יעבור זמן קריאת שמע ותפילה, ואפשר דאפילו אם על ידי זה יתבטל מתפילה בציבור ג"כ אין נכון להחמיר, ובערוך השולחן ס"ב כתב שטבילת עזרא אינה דוחה תפילה בציבור וכן דעת החזו"א, ואמנם אמר הגר"ח קנייבסקי שליט"א שדברי החזו"א נאמרו למי שלא זהיר תמיד בטבילה זו (דעת נוטה עמ' קצ"ב).

כ"ב ע"ב

מעלת ק"ש כותיקין גדולה מק"ש

בתפילין

יעלה ויתכסה. מכאן שאם יש לו שתי אפשריות לקרוא ק"ש כותיקין בלי תפילין או לאחר הנץ עם תפילין יקרא ק"ש לפני הנץ בלי תפילין, שהרי ירד לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרוא ק"ש עד שלא תהא הנץ החמה יעלה ויתכסה ויקרא ואם לא יתכסה במים ויקרא, והלא א"א לטבול בתפילין, וע"כ דמעלת ק"ש בהנץ החמה גדולה מק"ש בתפילין (ביאוה"ל סי' נ"ח ס"א ד"ה מצוה).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היוזמי שע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"ג ע"א

סכּוּם עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873908@gmail.com

1) איזה בע"ח לקח תפילין ?

א, עכבר.

ב, חתול.

ג, כלב.

2) פך חרס הסגור במכסה מציל באהל המת, אפילו אין בו חלל טפח.

א, נכון.

ב, לא נכון.

3) אחיזת התפילין ביד, מועילה לשמירה מן המזיקין.

א, נכון.

ב, לא נכון.

חידודא

השאלות בסדור זה הינן רשות

הוכח האם גם ברצועות התפילין יש קדושה ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי' ביב לתמוכות ולהערות בכתובת מייל: 5740398@GMAIL.COM

**הנצרך לנקביו תפילתו תועבה האם
זה גם בתפילה**

סק"ד הוא ארבעה מיל שהוא שעה וחומש ושיעור מיל הוא 18 דקות] אבל אם יכול להעמיד עצמו שיעור פרסה יצא בדיעבד אבל לכתחילה לא יתפלל עד שיבדוק עצמו תחילה יפה, והרמ"א הוסיף דה"ה הנצרך לנקביו אסור בדברי תורה. ובשו"ת אור לציון (ח"ב

תפילתו תועבה. כתב השו"ע (סי' צ"ב ס"א) היה צריך לנקביו אל יתפלל ואם התפלל תפילתו תועבה, וצריך לחזור והתפלל והני מילי שאינו יכול להעמיד עצמו שיעור הלוך פרסה [מ"ב שם

כג ע"ב

האם מותר לישון שינת עראי בתפילין במקום רבים

ולא ישן בהו לא שינת קבע ולא שינת עראי. כתב השו"ע (סי' מ"ד ס"א) "כל זמן שהתפילין בראשו או בזרועו אסור לישן בהם אפילו שינת עראי אלא אם הניח עליהם סודר ישן בהם שנת עראי וכיצד הוא עושה מניח ראשו בין ברכיו והוא יושב וישן", איסור שינה בתפילין אינו כמו האיסור שינה חוץ לסוכה כי התם האיסור הוא בשינה ואף שינת עראי שינה היא כי לפעמים די לו לאדם בשינת עראי כמבואר בפוסקים, אבל בתפילין אין איסור בשינה אלא מפני החשש דהפחה בתפילין, וזה אין שייך כ"א בנשתקע בשינה, וע"כ אסור אפילו בשינת עראי דילמא אתי להשתקע בשינה. אולם ביושב בין רבים לא יגיע לעולם למצב של נשתקע בשינה כי בהיותו משתקע בשינה לא יניחו לו בשום אופן כי הלא ידועה היא ההלכה של איסור שינה בתפילין, ובפרט כשהרבים הם בני כולל למשל או כדומה (שו"ת ציץ אליעזר חלק יח סימן לט).

פ"ז אות ט"ו) כתב דדברי הרמ"א הם כפי שיטת הגה"מ דהטעם דהנצרך לנקביו לא יתפלל משום דגופו משוקץ דזה שייך אף בדברי תורה, אבל ברמב"ם בפ"ד מתפילה ה"י הוא משום שהדבר טורדו א"כ אין זה שייך רק בתפילה ולא בדברי תורה.

האם מותר להכניס עיתון שיש בו דברי תורה לבית הכסא

ספרא דאגדתא. אסור להכניס ספר או דברי תורה לבית הכסא או לבית המרחץ אלא א"כ מכסהו, ויש מחמירים לכסותו בבי' כיסויים (מ"ב סי' מ"ג סקכ"ד).

עיתון שנועד לדברי חול ולפעמים מובאים בו גם דברי תורה מותר להכניסו לבית הכסא מבלי לבדוק אם יש בו דברי תורה, אך אם בעודו בבית הכסא רואה שיש בו דברי תורה יכסם ע"י דפי העיתון או יניחם בכיסו, אבל אם יודע שיש בו דברי תורה אין להכניסו לבית הכסא, ואולם אם הם מכוסים ע"י דפי העיתון מותר להיכנס עמו לבית הכסא ויזהר שלא לגלותם (הגריש"א והגרנ"ק זצ"ל ע"י גנזי הקודש פ"ד אות ח').

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעי"נ ר' יחיאל ב"ר שמואל יצחק גלב"ע כה' תמוז תשע"ט

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היומי שע"י

יהודי של שע"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"ד ע"א

סכנום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873908@gmail.com

(1) באיזה דבר באשה, יש דין 'ערוה' ?

א, קול זמר.

ב, שיער.

ג, כל התשובות נכונות.

(2) המפיח או המתעטש בתפילתו - סימן רע לו.

א, נכון.

ב, לא נכון.

(3) הרוצה לזכות באריכות ימים, מה יעשה ?

א, יקפיד לרוק בתפילתו.

ב, יזהר שלא לקרוא שמע במבואות המטונפים.

ג, כל התשובות נכונות.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

מהו 'כר' ומהו 'כסת' ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון חי' כיב לתנבות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

לשומרו מגנבים, וכן מבואר בדף כ"ג
ע"א שמותר להכניס תפילין לבית
הכסא כשקיים חשש שיגנבו, וכן לעיל
י"ח ע"א המוליד ס"ת ממקום למקום

האם מותר להציל תפילין דרך בזיון
כל לנטורינהו. מבואר בגמ' ששמירה
מגנבים עדיף מבזיון התפילין ומותר
להניח התפילין במקום בזיון כדי

אם היה מתיירא מלסטים מניחם על החמור ורוכב עליו, ומטעם זה הורו הפוסקים שגנב שחדר באישון לילה לבית הכנסת וגנב ס"ת מותר לצעוק על הגנב אף שעלול להשליך את ס"ת על הכביש משום ששמירה מגנבים עדיפא, ואדרבה שמירת הס"ת מגנבים אין זה בזיון אלא כבוד, ולכן אם צעק על הגנב והשליך הגנב את ס"ת אין צריך לצום דהצילה מיד רשע, ומסופר על האדמו"ר בעל שפע חיים מצאנו זצ"ל שהיה בכלא וביקש שיזרקו לו תפילין לתוך חדרו כדי שיוכל להניח תפילין (חשוקי חמד).

שער יוצא בבגדו. פרש"י מה בכך. ובמ"ב סי' ע"ה סק"ט כתב ושער של איש אפילו של ערוה היוצא דרך נקב בבגדו מותר לקרות כנגדו אבל אם הכיס נראה הוי ערוה.

כ"ד ע"ב

מתי יש להתפלל בקול

המשמיע קולו בתפילתו הרי זה מקטני אמנה. ופרש"י שמראה כאילו אין הקב"ה שומע תפילת לחש, וכל זה

בתפילת שמונה עשרה שתקנו חכמים להתפלל בלחש שוב מי שמשמיע קולו מראה כאילו אין הקב"ה שומע תפילתו בלחש (מהרש"א סוטה ל"ב ע"ב) והמבי"ט בבית אלוקים שער התפילה פ"ו כתב שהתפילות הסדורות כל יום אין ראוי לאומרם בקול מפני שיכול לכוון בלחש, אבל התפילות שמתפללים בעת צרה וצער א"א שיתפלל אותם אדם בנחת מצד צערו ומעלה היא להראות צערו ואין מי שיצילו כ"א הבורא. ובילקוט יונה עה"פ "ויקראו אל ה' בחזקה" מכאן שתפילה צריכה קול (והובא ברמב"ן ס"פ בא) ובמ"ב כתב סי' קפ"ה סק"ג דטוב לעולם לברך ברכת המזון בקול רם כי הקול מעורר הכונה.

ובדבר הזה תאריכו ימים. ומבואר כאן שעל מה שאינו קורא ק"ש במבואות המטונפות זוכה לאריכות ימים וכן מבואר במגילה דף כ"ח ע"א שאלו תלמידיו את רבי זירא במה הארכת ימים אמר להם מימי לא הקפדתי בתוך ביתי ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני ולא הרהרתי במקומות המטונפות.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היוזמי שע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"ה ע"א

סכום עצמי

נשך עיי הרהיג הרב נריה כהן שליטיא, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: C7873908@gmail.com

(1) דין 'לבוד' נאמר במרחק:

א, פחות משלושה טפחים.

ב, שלושה טפחים.

ג, פחות משלוש אצבעות.

(2) דין 'רשות אחרת' נאמר בגובה:

א, ארבע אמות.

ב, עשרה טפחים.

(3) כמה מים יטיל כדי לבטל דין 'עביט' ?

א, כל שהוא.

ב, רביעית.

ג, בעביט מים לא מועילים.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

הוכח האם נח נחשב 'ישראל' או 'נכרי' ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליטיא - רב שכון די ביב לתנובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

ולמטה אסור להתפלל עד שיכסה ליבו
ואם לא כסה את לבו או שנאנס ואין לו
במה יתכסה הואיל וכסה ערותו
והתפלל יצא, וכתב המ"ב בשם וה"ה

האם מותר להתפלל במכנסים קצרים

אבל לתפילה עד שיכסה את ליבו. כתב
השו"ע (סי' צ"א ס"א) היתה טלית
חגורה על מתניו לכסותו ממתניו

כ"ה ע"ב

האם ראייה דרך זכוכית נחשבת

כראיה

ערוה בעששית. משמע דראיה דרך זכוכית הוי ראייה גמורה, ובכל מקום שצריך ראייה בברכות הראיה וקידוש לבנה משקפים מועילים כראיה גמורה. (פשט ועיון).

כל גופו, וכן מבואר ברמב"ם פ"ה ה"ה מתפילה שכתב "ולא יעמוד לתפילה באפונדתו ולא בראש מגולה ולא ברגלים מגולות אם דרך אנשי המקום שלא יעמדו לפני גדולים אלא בבית הרגלים", ולכן מי שרגיל ללבוש מכנסים קצרים רצוי שלא יתפלל כך, ובכל אופן אסור שיהיה ש"ץ כך (הליכות שלמה תפילה פ"ב סט"ו).

האם אומרים כל הבית כד' אמות גם

לקולא

כוליה בית כארבע אמות. בסוגיא מבואר דכל הבית כארבע אמות לחומרא, ולכן לא יעזור שירחיק ארבע אמות מגרף של רעי או מעביט של מי רגלים, והמ"ב כתב כן גם לקולא (סי' א' סק"ב) לענין לא לילך בבוקר ד' אמות בלא נטילת ידים דבשעת הדחק יש לסמוך על כך דכל הבית כד' אמות (וצ"ע הלא לא קיי"ל כרשב"א ועי' פשט ועיון).

מי שהכניס ידו לבית הכסא האם

צריך ליטול ידים

ידו מונחת בבית הכסא. משמע דמה שידו מונחת בבית הכסא אינו מחייב בנטילת ידים אע"פ שכתב המחבר סי' ד' סיי"ח) שהיוצא מבית הכסא צריך נטילת ידים אפילו לא עשה צרכיו כמבואר במ"ב שם, אין זה אם רובו היה בבית הכסא אבל אם רק ידו לבד לא (עי' ברכ"א).

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היוזמי שע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"ז ע"א

סכום עצמי

נערך ע"י הרה"ג הרב נריה כהן שליט"א, הארות והערות יתקבלו בברכה במייל: c7673808@gmail.com

1) טעה ולא התפלל מנחה, מה יעשה ?

א, מתפלל ערבית שתיים.

ב, מהערב מתחילה יממה חדשה ויעבר זמנו - בטל קרבנו'.

2) ביטל תפילה במזיד, מה יעשה ?

א, ישלים בתפילה הבאה.

ב, אינו יכול להשלים.

3) ההבדל בין 'מנחה גדולה' ל'מנחה קטנה' הוא:

א, בכמות האנשים המתפללים באותו מנין.

ב, משש שעות ומחצה נקראת 'מנחה גדולה', ולאחר תשע שעות ומחצה נקראת 'מנחה קטנה'.

ג, מחצות נקראת 'מנחה גדולה', ולאחר תשע שעות נקראת 'מנחה קטנה'.

חידודא

השאלות בסדור זה הינן רשות

מה זמנן של ארבעת התפילות (ממתי ועד מתי) ומדוע ?

למעשה

הגאון רבי מרדכי בונים זילברברג שליט"א - רב שכון הייב לתנובות ולהערות בכתובת טייל: 5740398@GMAIL.COM

לבית הכסא משתי סיבות א. אין הוא מיוחד לבית הכסא בלבד כי אם גם לרחוץ פניו ורגליו ב. אין הצואה נשארת שם אלא נופלת החוצה והוי כבית הכסא פרסאי בברכות, ומטעם זה גם במטוס אין לבית הכסא שם דין בית הכסא כי הצואה נשרפת ע"י חומר כימי ובדיעבד אפשר להקל ליטול בה ידים כשאין כיוור בחוץ.

הזמינו לבית הכסא. הגאון רבי חיים קריזוירט זצ"ל העיר שנייר המיוחד לבית הכסא יש לו דין בית הכסא לענין שיהא צריך ליטול את ידיו כשנוגעים בו, ולא ראינו למי שמקפיד על זה (ע"י שדה צופים).

האם אפשר ליטול ידים בבית הכסא שברכבת או מטוס בתי כסאי דפרסאי. בשו"ת ארץ הצבי (סי ק"י) כתב שבית הכסא שברכבת לא נחשב

פרק תפילת השחר

בדין תפילת תשלומין

מתפלל במנחה שתיים. כתב שו"ע או"ח סי' ק"ח "טעה או נאנס ולא התפלל שחרית, מתפלל מנחה שתיים הראשונה מנחה והשניה לתשלומין", ובס"ב כתב "טעה ולא התפלל מנחה, מתפלל ערבית שתיים, הראשונה ערבית והשניה לתשלומין, טעה ולא התפלל ערבית, מתפלל שחרית שתיים הראשונה ערבית והשניה לתשלומין".

האם יש תשלומין לתפילות רבות

נחלקו הראשונים האם יש תשלומין לתפילות רבות, דעת התוס' (ד"ה טעה) והרמב"ם (בפי"ג מהלכ' תפילה ה"י) שדין תשלומין הוא דוקא בתפילה הסמוכה ולא ניתן להשלים תפילות קודמות, אך הרשב"א והראב"ד (שם בהשגות) כתבו דיש דין תשלומין אף על תפילות רבות, ולכך מי שלא התפלל תפילות רבות יש לו תשלומין על התפילות כולם. והוסף הראב"ד שם וחיידש דאפילו אם התפלל אח"כ תפילות רבות ונזכר ששכח תפילה לפני כמה שנים יכול להשלימה אימתי שנזכר.

ולמעשה פסק השו"ע (ק"ח סעי' ד') כדעת התוס' והרמב"ם דאין תשלומין אלא לתפילה הסמוכה בלבד, שאם טעה ולא התפלל שחרית ולא מנחה, מתפלל ערבית שתיים, אחרונה לתשלומי מנחה, אבל שחרית אין לה תשלומין, וכן בשאר תפילות'.

ומ"מ בסעיף ה' שלאחריו הוסיף השו"ע וכתב "אע"פ שאין תשלומין אלא לתפילה הסמוכה לאותה תפילה, אם רצה להתפלל אותה נדבה ושיחדש בה שום חידוש, הרשות בידו, ונכון לעשות כן", ומקור דבריו הוא מהרבינו יונה שכתב דאף לדעות שאין תשלומין של תפילה גמורה על תפילות רבות, בכ"ז ראוי שיתפלל תפילות אלו בתורת נדבה.

והוסיף המ"ב שם בשם הפמ"ג "דטוב שיתנה ויאמר אם אני חייב להתפלל הרי זו לחובתי, ואם לאו הרי זו לנדבה, ובזה יצא ידי כל הדעות, שיש דיעות שסוברים דיש תשלומין לתפילה אפילו לכמה תפילות שעברו".

ומבואר שיש ב' דרגות של תשלומין, **תשלומין גמורים**, ו**תשלומין בתורת נדבה**, והיינו דאף דאין דין תשלומין גמורים אלא לתפילה הסמוכה לחבירתה אבל בתורת נדבה יש, דאם אין לנדבה זו שם תשלומין כלל, מה טעם להתפלל תפילות אלו בתורת נדבה, אחרי שלא מתקן בכך כלום וככל תפילות נדבה בעלמא.

והנה כתב הפרי מגדים (משבצות זהב סי"ק ה') דהטעם שאין תשלומין לבי תפילות הוא משום שנחשב כמזיד, דאף שבתפילה הראשונה היה אנוס הרי יכול היה להשלימה בתפילה הסמוכה בתורת תשלומין, וכיון שלא השלימה נחשב כמזיד דאין לו תשלומין.

ונמצא דלדברי הפמ"ג לכו"ע אם נאנס ולא התפלל תפילות רבות צריך להשלים התפילות כולם, אך מסתימת הפוסקים (מג"א סי' ק"ח סק"ז, וכן תלמידי רבינו יונה) מבואר שאין חילוק בין אם לא השלים במזיד או מחמת אונס, ולכך למעשה אף באונס אין השלמה לתפילות רבות.

האם שייך לפרוס את תפילות התשלומין?

ויש לעיין כשמתעורר חולה מתרדמתו, ולא התפלל זמן רב ומתפלל כל התפילות שהחסיר בתורת נדבה, האם צריך להתפלל מיד בתפילה הסמוכה את התפילות כולם בזה אחר זה, או שיש לו אפשרות "פריסה" של עשרות התפילות שהחסיר, שבכל תפילה ותפילה ישלים תפילה אחת או שתיים, ולכאור' אין מקום לפריסה כזאת, ואם עשה כן איבד כל אפשרות לתיקון התפילות, שהרי בתפילה הסמוכה היה באפשרותו להשלים את כלל התפילות וכיון 'שפרס' ולא השלים נחשב הדבר לביטול התפילות במזיד, ושוב לא יוכל להמשיך 'בנדבת התשלומין'. אך זה ברור שאם התפלל מיד את כל התפילות שביכולתו, ולא הספיק להשלים עד שהגיע זמן התפילה הבאה, יוכל להמשיך להשלים בתפילה הבאה, כיון שעשה ככל שביכולתו והרי הוא אנוס.

לשמיעת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמות:

טל': 0722-146676 | מוקד 24 שעות כוכבית זכות 6527*

דף העשרה לשיעורי

הדף היוזמי שע"י

יהודי של ש"ס

מצדיקי
הרבים

איחוד שיעורי התורה בישראל

לקבלת הגיליון במייל torat.israel4@gmail.com

כ"ז ע"א

סכנום עצמי

נערך ע"י הרחיב הרב נריה כהן שליטיא, הארות והערות יתקבלו בברכה בס"ל: C7673908@gmail.com

(1) 'משיאין את האשה על פי עד אחד' פירושו: בראיית מעשה הקידושין מספיק ע"א.

א, נכון.

ב, לא נכון.

(2) איזה יין ראוי לנסח במזבח.

א, בן ארבעים יום.

ב, יצא מכלל יין מגיתו, ובא לכלל יין גמור.

ג, כל התשובות נכונות.

(3) 'בעלי תריסין' הוא לשון:

א, שבח.

ב, גנאי.

חידודא

השאלות במדור זה הינן רשות

באלו שעות ביום יש את הניגוד טמפרטורות הגדול ביותר בין השמש לצל ?

למעשה

הגאון רבי סרדכי בונים זילברברג שליטיא - רב שכון הי' ביב לתגובות ולהערות בכתובת ס"ל: 5740398@GMAIL.COM

מתפלל מנחה הרי דנוהג כרבנן דנחשב יום, ואם מתפלל מעריב הרי נוהג כרבי יהודה דנחשב לילה והוי תרתי דסתרי, ומשמע כן לכל ימי חייו ולשון הטור והוא שיעשה לעולם כחד מינייהו, ובשם יש אומרים כתב המאירי ששעה ורבע זה משמש ליום ולילה לענין

האם יכול להתפלל מנחה ומעריב בפלג המנחה

דעביד כמר עביד ודעביד כמר עביד. כתב המאירי בשם הגאונים שאין לאדם אחד להתפלל בזמן זה שבין פלג המנחה ללילה מנחה ומעריב דאם

כ"ז ע"ב

והחולק על ישיבתו של רבו. כתב המ"א סי' ס"ג בשם המהרש"ל שאם מחמיר בפני רבו בדבר שרבו מיקל מנדין אותו אפילו עביד לשם שמים ואפילו אם לא פשוט כל כך להתיר אם לו שיש ראייה ברורה לסתור דבריו, והגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א העיר דאם יש לו ראייה יש לאומרה לפני רבו והוא יחליט (עי' פשט ועיון).
והאומר דבר שלא שמע מרבו. והחתי"ס אמר לתלמידיו שאין לו קפידא כלל על מה שאומרים דברים שלו בשם עצמם, אבל על זה מקפיד שלא יאמרו דברי עצמם בשמו.

מתי מותר לעשות הבדלה בשבת לאחר פלג המנחה

מצלי של מוצאי שבת בשבת. שו"ע רצ"ג ס"ג מי שהוא אנוס כגון שצריך להחשיך על התחום לדבר מצוה, יכול להתפלל של מוצאי שבת מפלג המנחה ולמעלה ולהבדיל מיד, אבל לא יברך על הנר וכן אסור בעשיית מלאכה עד צאת הכוכבים. והמשנ"ב ס"ק ט' כתב ומ"מ כתבו האחרונים דאין לעשות כן, דדבר תמוה הוא לרבים, גם שמא יבואו להקל במלאכה, ובפרט בימינו דנוהגין לעשות תמיד כרבנן שמתפללין מנחה עד הערב, בודאי מדינא אסור להקדים מעריב במוצאי שבת. ואף דבערב שבת יש שמקילין הינו משום דמצוה להוסיף מחול על הקדש, מה שאין כן במוצאי שבת.

ובשו"ת שבט הלוי כתב: ולכן גם חולים וזקנים שרגילים לישון מבעוד יום, אין להתיר להם לעשות הבדלה מבעוד יום, שהיתר זה התירו רק ליחיד ובשעת הדחק, אבל אין זה היתר לרבים לעשות כך בקביעות, אלא יבדילו ביום ראשון. אבל המציאות שבהרבה מבתי אבות מבדילים מבעוד יום.

תפילה ובדיעבד אם התפלל בו מנחה ומעריב יצא, ומסיק שאין להתפלל תרתי דסתרי באותו יום אבל ביום אחר מותר לעשות כדעה שניה דהיינו יום אחד כר"י ויום אחד כחכמים.

בטעם האיסור לעבור לפני המתפלל

אסור לעבור כנגד המתפללין. כתב השו"ע (סי' ק"ב ס"ד) אסור לעבור כנגד המתפללין בתוך ארבע אמות ודוקא לפניהם אבל בצדיהם מתר לעבור ולעמוד. וטעם האיסור בזה מפני שמבטל כונתו על ידי זה, והח"א כתב הטעם שמפסיק בין המתפלל לשכינה (מ"ב שם סקט"ו).

ויש כמה נפק"מ בין הטעמים.

א. בקריאת שמע דאם הטעם מפני שמפסיק בין המתפלל לשכינה אין זה שייך אלא בתפילה אבל אם הטעם שמבטל כונתו זה שייך גם בק"ש,

ב. בעוצם עיניו או משלשל הטלית על פניו דאין מבטל כונתו אבל מפסיק השכינה (עי' ביאוה"ל ד"ה אסור)

ג. אם יש מחיצה עשרה המפסקת בינו ובין המתפלל דביטול כוונה יש כאן אבל אינו מפסיק לשכינה דנחשב כרשות אחרת.

ד. אם חבירו גמר תפילתו ולא פסע דביטול כוונה אין כאן שהרי גמר תפילתו, אבל עדיין נחשב כעומד לפני המלך (עי' מ"ב שם סק"ג וצ"ז סק"ג).

לשמיטת תשובות לשאלות לחידוד וכן תגובות נוספות לדפי יהודי של ש"ס בטל': 077-9710320 שלוחה חמש, תשע ארבע. | למענה על שאלות הסיכום בשלוחה חמש, תשע, שתיים. | פרטים על התוכנית ומידע כללי בשלוחה 6

נר ד' נשמת אדם

הלימוד היום יוקדש לעילוי נשמת: